

ÖNDEN BİNDİRMELİ VERGİ PAKETİ

Vergi tahsilatında etkinliğin artırılması ve ekonomide kayıt dışılığın azaltılması amacıyla, TBMM Başkanlığı'na 24.10.2019 tarihinde yeni bir vergi teklifi sevk edildi. Teklif, yeni vergiler ile 2019 yılı gelirlerine de uygulanacak vergi düzenlemeleri içeriyor.

2019-2023 dönemine ilişkin 11'inci Kalkınma Planı'nın 23.7.2019 tarihli 1. Mükerrer Resmi Gazete'de yayımının ardından, 10.10.2019 tarihli 1. Mükerrer Resmi Gazete'de de 2020-2022 dönemine ilişkin Orta Vadeli Mali Plan yayımlandı. Plan ile "bütçe performansının yükseltilmesi amacıyla sürekli ve kalıcı gelir kaynaklarının oluşturulması, vergi tahsilatında etkinliğin artırılması ve ekonomide kayıt dışılığın azaltılması" hedefleniyor. Bu gaye ile TBMM Başkanlığı'na 24.10.2019 tarihinde sevk edilen vergi teklifi, yeni vergiler ile 2019 yılı gelirlerine de uygulanacak vergi düzenlemeleri içeriyor. Önden bindirmeli vergi paketine neler var? İnceleyelim.

DİJİTAL HİZMET VERGİSİ GELİYOR

Kaynak ülkeler ve/veya kullanıcıların bulunduğu ülkeler, küresel çapta hizmet veren dijital şirketlerin gelirlerinden vergi almak istiyor. Bunun için ülkeler (OECD üyeleri dahil) münferit vergi düzenlemeleri yapıyor. Neden? Çünkü mevcut uluslararası vergi mimarisinin "fiziki işyeri" temeline dayalı yapısı, bu şirketlerin kaynak ülkelerden elde ettikleri kazançları vergilemede yetersiz kalıyor. Ülkeler, "dijital hizmet vergisi" veya farklı adlar altında yeni vergi ihdas ediyor. Fransa, İtalya ve Hindistan bunu gerçekleştirdi. İngiltere, Avusturya, Çekya ve Polonya'da ise taslaklar hazır.

Türkiye, teklifin 1 ila 7'nci maddeleri ile "dijital hizmet vergisi" ihdas ediyor. Halihazırda yurtdışından sağlanan "internet reklam hizmetleri için yapılan ödemeler" yüzde 15 stopaja tabi. Bu uygulama, Vergi Usul Kanunu'nun "vergi kesenlerin sorumluluğu" ile ilgili 11'inci maddesine eklenen 7 nolu bentle, Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 15 ile 30'uncu maddelerine eklenen bentlerle yapılıyor. 19.12.2018 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararı ile "internette verilen reklam hizmetleri" yüzde 15 stopaj

kapşamına alındı. Yurtdışından bu hizmeti verenlere veya hizmetin verilmesine aracılık edenlere yapılan ödemelerden 1.1.2019'dan itibaren yüzde 15 stopaj yapılması gerekiyor. Bu uygulama vergi tekniği açısından bazı sakıncalar içeriyor. Bu vergileme hizmetten yararlanan Türkiye mukimi şirketlere ek maliyetler çıkarmakta ve Türk şirketlerin rekabet gücünü azaltmakta.

Teklif genel olarak AB'nin önerdiği ve Fransa, İtalya gibi ülkelerin uyguladığı dijital hizmet vergisine benziyor. Ancak bu haliyle yasalaştığı ve yüzde 15 stopajı yüzde 0'a indiren bir Cumhurbaşkanlığı Kararı çıkarılmadığı takdirde, "dijital hizmet vergisi" kanununun yayım tarihini izleyen ay başında yürürlüğe girdiğinde, hem yüzde 15 internet reklam vergisi hem de yüzde 7,5 dijital hizmet vergisi uygulanacak. Diğer taraftan, yüzde 7,5 oranını 2 kat artırma yetkisi kanunilik ilkesiyle bağdaşmıyor. Çünkü yüzde 7,5 gayrisafi hasıllardan alınmakta ve hiçbir gider indirilememektedir.

Daha da önemlisi "dijital hizmet vergisi" OECD'nin dijital ekonominin vergilenmesi hakkında uluslararası "uzlaş" ile kalıcı bir çözüm geliştirmesi karşısında "geçici bir düzenleme" olarak tasarlanmalıdır. Fransa düzenlemesini geçici olarak yapmıştır.

DÖVİZ ALIMINDA VERGİ 2 KAT ARTIYOR

Döviz alımındaki "binde 1" oranındaki vergi, "binde 2" oranına çıkarılıp Cumhurbaşkanı'na binde 2 oranını "10 katına", vergiye tabi diğer işlemlerde ise kanuni oranı yüzde 15'e kadar artırma yetkisi veriliyor. Döviz alımındaki 10 kat artırım yetkisi kullanılırsa vergi oranı yüzde 2'ye çıkabilecek. Bu oranın çok yüksek ve düzenlemenin kanunilik ilkesinden uzak olduğu kanaatindeyiz.

KONAKLAMA VERGİSİ GELİYOR

Konaklama vergisi ihdasıyla, konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetten yararlananlara sunulan yeme, içme, eğlence, havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi tüm hizmetler yüzde 2 vergiye tabi olacak. Cumhurbaşkanı'na bu oranı yüzde 6'ya kadar artırma ve yüzde 1'e indirme yetkisi veriliyor. Yetki düzenlemesindeki 3 kata çıkarmanın kanunilik ilkesinden uzak olduğu kanaatindeyiz. Düzenleme turizm sektörü için olumsuz olabilir.

GELİR VERGİSİ TARİFESİ ARTIŞI

Gelir vergisi tarifesi değiştirilerek, halihazırda yüzde 15 ile başlayıp yüzde 17, yüzde 27 ve yüzde 35 ile biten tarife yeni bir vergi dilimi ve oran getiriliyor.

Yukarıdaki tarife değişikliği ile 500 bin liranın üzerindeki gelirlere (ücretler dahil) daha yüksek

oranlarda vergi alınacak. Böylece Türkiye'nin gelir vergisi tarifesi, bazı AB ülkelerine eşit veya daha yüksek efektif vergi oranları ile sonuçlanacak gibi görünüyor. Örneğin Almanya'da en üst gelir diliminde marjinal vergi oranı 60 bin Euro'dan sonraki gelirlere uygulanmak üzere yüzde 42'dir. Ancak, Almanya'da ilk dilim olan 30 bin Euro gelir beyanının efektif vergi oranı, beyandan yapılan indirimler nedeniyle yüzde 17,83'e inmektedir. Bunun bir nedeni de Almanya'daki ilk dilimin yıllık kişi başı milli gelir olan 35 ila 40 bin Euro civarında olmasıdır. Türkiye'nin de ilk dilimi 18 bin TL'den daha yüksek tutarlara çıkarılması gerekir. Sorun dilimlerdeki dar aralıklardır. Örneğin, Türkiye'de yaklaşık 10 bin dolar olan yıllık kişi başı milli gelir esas

alınarak ilk dilim 55-60 bin liradan başlatılsa daha adil ve Anayasa'nın adalet ve eşitlik ilkelerine uygun bir düzenlemeye kavuşacağız.

İlaveten, 500 bin TL'nin üzerindeki gelirleri yüzde 40 vergiye tabi tutarken beyan sahiplerine bazı giderlerin indirim hakkı ve tasarrufları artıracak (örneğin kendileri tarafından BES'e yapılan ödemeler için indirim hakkı veya mevcut sağlık-hayat sigortalarındaki indirimin artırılması gibi) teşvikler verilmelidir.

Bu düzenleme paralelinde "serbest meslek kazançları" istisna maddesi değiştirilerek, eser sahiplerinin kazançları toplamının 500 bin TL'yi aşması halinde kazanç sahiplerinin (gazeteci, yazar, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekar, bilgisayar programcısı ve mucitler ile bunların kanuni mirasçıları) bu istisnadan faydalanması tamamen kaldırılmaktadır. Diğer bir deyişle eser sahiplerinin 500 bin TL eşliğini aşan kazançları olması halinde tüm kazanç vergiye tabi olmaktadır. Yapılan düzenlemenin gözden geçirilmesi ve makul bir istisna belirlenmesi daha doğru olacaktır.

DÖVİZ CİNSİ GELİRDE STOPAJ

Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 67'nci maddesindeki "döviz cinsinden ihraç edilen menkul kıymet

getirileri ile döviz cinsi hesaplara ödenen faiz gelirleri" için mevcut halindeki "5 puana kadar artış yetkisi", "ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar artırma" yetkisi verilerek değiştiriliyor. Bu değişiklikle "döviz cinsinden ihraç edilen menkul kıymet getirileri

ile döviz cinsi hesaplara ödenen faizler" için tevkifat yüzde 100 artırılabilir. Söz konusu düzenlemenin amacı dolarizasyonla mücadele ise bu amaca hizmet edip etmeyeceğini bilmek zor.

PERSONEL ULAŞIM GİDER İNDİRİMİ

İşle ilgili taşıma sunmayan işverenlerin personeline çalışılan her bir gün için 10 TL'yi aşmayan ulaşım bedeli ödemesi ve bu ödemeyi "toplu taşıma kartı, bileti veya benzer ödeme araçları" ile yapması halinde söz konusu ödemeler kazancın tespitinde doğrudan gider yazılabilecek. Ödeme 10 TL'yi aşarsa, aşan kısım veya taşıma bedeli nakit olarak verilirse yapılan ödemeler ücret sayılacak.

YENİ GELİR VERGİSİ TARİFESİ

Gelir tutarı	Vergi oranı (%)
18.000 TL'ye kadar	15
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	20
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücretlerde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	27
500.000 TL'nin 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücretlerde 500.000 TL'nin 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	35
500.000 TL'nin 500.000 TL'si için 163.460 TL, (ücretlerde 750.000 TL'nin 500.000 TL'si için 159.460 TL), fazlası	40